

На основу члана 14. став 1. тачка 9, а у вези с чланом 34. тачка 9, Закона о Народној банци Србије ("Службени гласник РС", бр. 72/2003, 55/2004 и 44/2010), члана 38. став 4. и члана 41. став 1. Закона о девизном пословању ("Службени гласник РС", бр. 62/2006), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У

О УСЛОВИМА И НАЧИНУ РАДА ДЕВИЗНОГ ТРЖИШТА

Опште одредбе

1. Овом одлуком прописују се услови и начин рада девизног тржишта, као и начин формирања званичног средњег курса динара према страним валутама.

2. На девизном тржишту могу се куповати и продавати девизе и ефективни страни новац у складу са одлуком Народне банке Србије којом се утврђују врсте девиза и ефективног страног новца који се купују и продају на девизном тржишту.

3. На девизном тржишту обавља се спот, терминска и своп куповина и продаја девиза, као и куповина и продаја девиза с датумом извршења краћим од спот валуте.

Спот куповина и продаја девиза, у смислу ове одлуке, јесте куповина и продаја девиза за динаре с датумом извршења два радна дана од дана закључења купопродајног уговора, односно дана трговања (спот валута).

Терминска куповина и продаја девиза, у смислу ове одлуке, јесте куповина и продаја девиза за динаре с датумом извршења на одређени дан после спот валуте.

Своп куповина и продаја девиза, у смислу ове одлуке, јесте истовремено уговарање куповине девиза за динаре и продаје девиза за динаре с различитим датумима извршења.

4. Послови куповине и продаје девиза и ефективног страног новца између учесника на девизном тржишту могу се обављати електронски, телефоном, телефаксом, у писменој форми, као и у директном контакту присутних лица.

Учесници на девизном тржишту су дужни да се, при обављању послова куповине и продаје девиза и ефективног страног новца, придржавају начела савесности и поштења, добрих пословних обичаја, као и општеприхваћеног кодекса поступања учесника на девизном тржишту.

Међубанкарско девизно тржиште

5. Међубанкарско девизно тржиште (у даљем тексту: МДТ) јесте део девизног тржишта, на коме се обављају послови куповине и продаје девиза и ефективног страног новца између Народне банке Србије и банака, односно између банака.

6. За организовање непосредне аукцијске купопродаје девиза у смислу тачке 7. став 1. ове одлуке, Народна банка Србије наплаћује банкама накнаду утврђену одлуком којом се утврђује јединствена тарифа по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге.

7. Народна банка Србије може куповину и продају девиза за динаре, у смислу ове одлуке, обављати непосредно с банкама – аукцијском куповином/продајом девиза или билатералним пословима куповине/продаје девиза.

Народна банка Србије може куповину и продају ефективног страног новца за динаре, у смислу ове одлуке, обављати непосредно с банкама – билатералним пословима куповине/продаје ефективног страног новца, у складу са одлуком гувернера.

8. Народна банка Србије ће куповину/продају девиза обављати с банком која је с Народном банком Србије закључила уговор о обављању послова куповине/продаје девиза, и то оквирни уговор о спот куповини/продаји девиза – ако се обавља непосредна спот куповина/продаја девиза и оквирни своп уговор – ако се обавља своп куповина/продаја девиза, и то на начин и под условима утврђеним прописима којима се уређује обављање тих послова.

Народна банка Србије ће послове из става 1. ове тачке обављати с банком којој није изречена забрана обављања одређених врста послова куповине/продаје девиза с Народном банком Србије у складу с тачком 10. ове одлуке.

9. Уговор о куповини или продаји девиза и ефективног страног новца на МДТ-у се, по правилу, сматра закљученим у тренутку кад понудилац прими прихват понуде.

Након закључења уговора о куповини или продаји девиза на МДТ-у у коме је Народна банка Србије једна од уговорних страна – уговорне стране су дужне да међусобно размене SWIFT поруке MT300.

10. Народна банка Србије може банци ограничити обављање послова куповине/продаје девиза с Народном банком Србије у смислу ове одлуке:

- ако банка не изврши обавезе по основу уговора о куповини/продаји девиза с Народном банком Србије;
- ако се банка не придржава кодекса поступања из тачке 4. став 2. те одлуке;
- ако банка не достави извештај из тачке 20. став 2. те одлуке (Образац 4аа и/или Образац 4аб), као и ако у том извештају достави нетачне и/или непотпуне податке.

Гувернер утврђује врсту посла куповине/продаје девиза, као и период на који се односи ограничење из става 1. ове тачке.

Народна банка Србије може јавно саопштити на које се банке односи ограничење из ове тачке.

Формирање курсева и објављивање курсних листа

11. Банке и Народна банка Србије купују и продају девизе на МДТ-у по курсевима које слободно формирају (котирају) на основу понуде и тражње.

13. Банка једном дневно, на почетку сваког свог радног дана, слободно формира и објављује своју курсну листу за девизе и курсну листу за ефективни страни новац – применом принципа правилно укрштених курсева и у складу с међувалутним односима на иностраним тржиштима који важе у време формирања тих курсних листа. Формирана курсна листа банке важи до објављивања њене наредне курсне листе.

14. Народна банка Србије сваког свог радног дана утврђује званични средњи курс динара према еврџу – на основу података о закљученој спот продаји девиза (евра) и закљученој продаји девиза (евра) с датумом извршења краћим од спот валуте тог радног дана на МДТ-у.

Курсом динара према еврџу, у смислу ове одлуке, сматра се противвредност јединице стране валуте – евра у динарима.

Народна банка Србије објављује податак о званичном средњем курсу динара према еврџу на својој Интернет презентацији, по правилу до

18.00 часова сваког свог радног дана, а који се примењује од 8.00 часова наредног радног дана.

Народна банка Србије, на почетку сваког свог радног дана, утврђује званични средњи курс динара према другим валутама утврђеним одлуком Народне банке Србије којом се прописују врсте девиза и ефективног страног новца који се купују и продају на девизном тржишту – на основу званичног средњег курса динара према евр, применом принципа правилно укрштених курсева и у складу с међувалутним односима на иностраним тржиштима који важе у време утврђивања тог курса.

Курсом динара према другим валутама, у смислу ове одлуке, сматра се противвредност одговарајуће јединице стране валуте у динарима.

Народна банка Србије, на почетку сваког свог радног дана, за званични средњи курс динара формира курсну листу, која се објављује и примењује од 8.00 часова тог радног дана – до објављивања наредне курсне листе.

15. Народна банка Србије, истовремено с формирањем курсне листе за званични средњи курс динара, формира своју курсну листу за девизе и курсну листу за ефективни страни новац, које објављује и примењује од 8.00 часова тог радног дана – до објављивања наредне курсне листе за девизе, односно за ефективни страни новац.

Куповни и продајни курсеви Народне банке Србије за девизе, односно за ефективни страни новац формирају се одузимањем, односно додавањем маржи за девизе, односно за ефективни страни новац у односу на званични средњи курс динара, при чему висину тих маржи гувернер утврђује одлуком.

16. Овлашћени мењач и јавни поштански оператор – резидент који мењачке послове обавља на основу посебног закона којим се уређује његова делатност (у даљем тексту: јавни поштански оператор) своју курсну листу за ефективни страни новац формирају једном дневно, на почетку свог радног дана, у складу с курсном листом за ефективни страни новац банке, односно банака с којима имају закључен уговор о обављању мењачких послова, и она важи до објављивања наредне курсне листе тог овлашћеног мењача, односно јавног поштанског оператора.

У курсној листи овлашћеног мењача и јавног поштанског оператора куповни курс по јединици стране валуте – евра не може да

буде нижи од званичног средњег курса динара према еврџ који важи на тај дан за више од 1,25%, односно продајни курс по јединици стране валуте – евра не може да буде виши од званичног средњег курса динара према еврџ који важи на тај дан за више од 1,25%.

Примена курсева банака, Народне банке Србије, овлашћених мењача и јавног поштанског оператора

17. Банка куповину и продају девиза, односно ефективног страног новца с резидентима и нерезидентима обавља по курсевима у распону куповних и продајних курсева за девизе закључно са датумом спот валуте, односно за ефективни страни новац из своје важеће курсне листе.

18. Народна банка Србије купује од банака ефективни страни новац и продаје га банкама применом куповног, односно продајног курса за ефективни страни новац из своје важеће курсне листе.

Народна банка Србије с резидентима који на основу закона имају девизне рачуне код Народне банке Србије – при куповини и продаји девиза и ефективног страног новца примењује куповне и продајне курсеве из своје важеће курсне листе, односно званични средњи курс динара из важеће курсне листе ако је то утврђено међународним уговорима/споразумима којима се одобравају донације или кредити за финансирање буџетског дефицита (подршка буџету).

Кад Народна банка Србије обавља терминску и/или своп куповину и продају девиза с резидентима из става 2. ове тачке, примењују се уговорени курсеве за терминску, односно своп куповину/продају девиза у зависности од текућих тржишних и монетарних кретања, као и од рочности трансакције куповине/продаје девиза.

18а. Изузетно од одредбе тачке 18. став 2. ове одлуке, Народна банка Србије с резидентима који на основу закона имају девизне рачуне код Народне банке Србије – при куповини и продаји девиза и ефективног страног новца у оквиру мера подршке грађанима и привреди за ублажавање последица пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 примењује званични средњи курс динара из важеће курсне листе.

19. Овлашћени мењач и јавни поштански оператор купују и продају ефективни страни новац применом куповног, односно продајног курса из своје важеће курсне листе – у распону између куповног и продајног курса.

Извештавање

20. Банке су дужне да Народној банци Србије електронски, у складу са упутством којим се уређују израда и електронско достављање података Народној банци Србије, сваког радног дана до 10.00 часова достављају следеће податке:

а) *за претходни радни дан:*

- девизну позицију банке (Образац 2),
- извештај о спот куповини/продаји девиза од резидената и нерезидената (Образац 3а),
- извештај о куповини/продаји девиза од резидената и нерезидената с датумом извршења различитим од спот валуте (Образац 3б),
- извештај о своп куповини/продаји девиза од резидената и нерезидената (Образац 3в),
- извештај о куповини/продаји ефективног страног новца од резидената и нерезидената (Образац 3г),
- извештај о непосредној спот продаји другој банци девиза и ефективног страног новца (Образац 4а),
- извештај о непосредној продаји другој банци девиза и ефективног страног новца с датумом извршења различитим од спот валуте (Образац 4б),
- извештај о непосредној своп продаји другој банци девиза и ефективног страног новца (Образац 4в),
- извештај о стању на динарским рачунима нерезидената (Образац 6а),
- извештај о променама и основама промена по динарским рачунима нерезидената (Образац 6б),
- извештај о промету по платним картицама који утиче на девизну позицију банке (Образац 7),
- извештај о валутно индексираним кредитима банака (Образац 8а),
- извештај о валутно индексираним депозитима банака (Образац 8б);

б) *за текући радни дан* – формиране курсне листе за девизе и ефективни страни новац.

Банке су дужне да, за текући радни дан, Народној банци Србије доставе:

- извештај о непосредној спот трговини и трговини с датумом извршења краћим од спот валуте – продаји другој банци и куповини од друге банке девиза (евра), које су закључене од 9.00 до 12.30 часова (Образац 4аа) – најкасније до 13.30 часова;

– извештај о непосредној спот трговини и трговини с датумом извршења краћим од спот валуте – продаји другој банци и куповини од друге банке девиза (евра), које су закључене од 12.30 до 16.00 часова (Образац 4аб) – најкасније до 17.00 часова.

Банке су дужне да Народној банци Србије електронски, у складу са упутством којим се уређују израда и електронско достављање података Народној банци Србије, сваког 20. у месецу за претходни месец достављају извештај о исправкама вредности за девизне кредите и валутно индексирани кредите банака (Образац 8в).

Ако је 20. у месецу нерадни дан, банке ће извештај из става 3. ове тачке доставити Народној банци Србије првог наредног радног дана.

Банке су дужне да, поред курсне листе за ефективни страни новац, Народној банци Србије, сваког радног дана до 9.00 часова, доставе и податке о најмањем износу који се плаћа при откупу ефективног страног новца, односно највећем износу који се наплаћује при продаји тог новца код обављања мењачких послова, и то за све валуте из своје курсне листе.

21. Обрасци из ове одлуке одштампани су уз ту одлуку и њен су саставни део.

22. Народна банка Србије, сваког свог радног дана, по правилу до 14.00 часова, на својој Интернет презентацији објављује податак о курсу динара према еврџ израчунатом на основу података о спот продаји девиза (евра) и продаји девиза (евра) с датумом извршења краћим од спот валуте која је закључена од 9.00 до 12.30 часова тог радног дана (индикативни курс динара према еврџ), као и податке из тачке 20. став 5. ове одлуке.

23. Народна банка Србије може на својој Интернет презентацији објављивати податке о индикативном курсу динара према долару. Ови подаци могу се објављивати два пута у току радног дана, и то:

– податак о индикативном курсу динара према долару који је израчунат на основу податка о индикативном курсу динара према еврџ из тачке 22. ове одлуке и податка о међувалутном односу евра према долару на иностраним тржиштима – објављује се по правилу до 14.00 часова;

– податак о индикативном курсу динара према долару, који је израчунат на основу податка о званичном средњем курсу динара према еврџ из тачке 14. став 1. ове одлуке и податка о међувалутном односу евра према долару на иностраним тржиштима – објављује се по правилу до 18.00 часова.

Завршне одредбе

25. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о условима и начину рада девизног тржишта ("Службени гласник РС", бр. 34/2009, 20/2010, 36/2010 и 40/2010).

26. Ова одлука објављује се у "Службеном гласнику РС" и ступа на снагу 1. марта 2011. године.

ИО НБС бр. 12
16. фебруара 2011. године
Београд

Председавајући
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Дејан Шошкић, с.р.